

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα κατά την περίοδο 2014-2020»

(2013/C 62/12)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ:

- φρονεί ότι ο μηχανισμός των περιφερειακών ενισχύσεων είναι καθοριστικός για την υλοποίηση των στόχων της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής·
- καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει τη διαδικασία εκσυγχρονισμού των κρατικών ενισχύσεων σε μια πιο σφαιρική ευρωπαϊκή στρατηγική ανάπτυξης, συνοχής και απασχόλησης·
- εκτιμά ότι οι περιφερειακές ενισχύσεις συνιστούν μηχανισμό που τίθεται στη διάθεση των κρατών προκειμένου να καταπολεμήσουν τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κρίσης υποστηρίζοντας την οικονομική δυναμική του εκάστοτε τόπου που αντιμετωπίζει δυσχέρειες·
- καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνυπολογίσει τις επιπτώσεις της κρίσης αυξάνοντας, αφενός, τα ανώτατα όρια των ποσοστών για τις ενισχύσεις και, αφετέρου, το ποσοστό του πληθυσμού που καλύπτεται από τις ενισχύσεις αυτές·
- εκτιμά ότι οι νέοι περιορισμοί που θεσπίζονται για τις ενισχύσεις προς τις μεγάλες επιχειρήσεις, νοούμενες υπό την κοινοτική έννοια, δεν είναι δικαιολογημένοι, πόσο μάλλον σε περίοδο οικονομικής κρίσης, και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διευρύνει το ισχύον όριο για τον καθορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)·
- απαιτεί, επομένως, καλύτερο συντονισμό των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων με τις λοιπές ευρωπαϊκές πολιτικές, ιδίως με την πολιτική συνοχής, και ζητά να εναρμονιστεί η μεταρρύθμιση των περιφερειακών ενισχύσεων με τη δημιουργία της νέας κατηγορίας περιφερειών μετάβασης·
- προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη μεταξύ των κριτηρίων κατανομής ανά ζώνες τα φυσικά, γεωγραφικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα ορισμένων περιφερειών·

Εισηγητής

Ο κ. Jean-Paul DENANOT (FR/PSE), Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου του Limousin

Έγγραφο αναφοράς

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών – Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα κατά την περίοδο 2014 2020

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η μεταρρύθμιση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (εφεξής: περιφερειακές ενισχύσεις) εντάσσεται σε ένα γενικότερο πλαίσιο **αναμόρφωσης και απλούστευσης των ευρωπαϊκών κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις**.

2. τονίζει τη σημασία που έχει για τους συνεισφέροντες —στους οποίους συγκαταλέγονται οι πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)—, αλλά και για τους δικαιούχους, να μπορούν να βασίζονται σε **σαφείς, ευανάγνωστες και κατανοητές αρχές** και επαναλαμβάνει, σύμφωνα και με τη γνωμοδότησή της (ECOS-V-035) για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις ⁽¹⁾, την προτροπή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προχωρήσει περαιτέρω στη διαδικασία εκσυγχρονισμού και απλούστευσης, με έμφαση στον έλεγχο των ενισχύσεων που έχουν σημαντική επίδραση στην εσωτερική αγορά.

3. εκτιμά ότι, στην παρούσα συγκυρία οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, οι δημόσιες επενδύσεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο σε μια σφαιρική στρατηγική ανάπτυξης και ότι οι περιφέρειες πρέπει να διαθέτουν επαρκή ευελιξία στο πλαίσιο του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων προκειμένου να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και να εξέλθουν από την τρέχουσα κρίση.

4. τονίζει επίσης τον σημαντικό ρόλο που έχει διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το 2007 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης, επιδεικνύοντας μεγάλη ικανότητα ανταπόκρισης και ανάληψης δράσης με τη χάραξη προσωρινών πλαισίων. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατηρήσει αμείωτες τις προσπάθειές της, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της οικονομικής κατάστασης κατά τον καθορισμό των προσεχών κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις, τονίζει δε ότι η στήριξη της επιχειρηματικότητας, των μεγάλων επιχειρήσεων και των ΜμΕ είναι ζωτικής σημασίας για όλες τις περιφέρειες υπό οικονομική αναδιάρθρωση, συμπεριλαμβανομένων όσων καλύπτονται από το Άρθρο 107(3)(γ).

5. σημειώνει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης, οι περιφερειακές ενισχύσεις είναι δικαιολογημένες όταν αφορούν αποκλειστικά ορισμένες περιφέρειες και έχουν ως ειδικό στόχο την ανάπτυξη των συγκεκριμένων περιφερειών ⁽²⁾. Στόχος των ειδικών

αυτών ενισχύσεων είναι, παράλληλα με την πολιτική συνοχής, να υποστηριχθούν οι πλέον ευάλωτες περιφέρειες στις προσπάθειές τους να καλύψουν την απόκλιση οικονομικού επιπέδου που τις χωρίζει από τις λοιπές ευρωπαϊκές περιφέρειες, με σκοπό να συμβάλουν στην υλοποίηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

6. υπογραμμίζει τη σημασία των περιφερειακών ενισχύσεων ως βασικού παράγοντα στη σύσταση, την εγκατάσταση και την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, κυρίως των μεγάλων, σε μειονεκτικές περιοχές, τονίζει δε ότι αυτές οι ενισχύσεις είναι απολύτως απαραίτητες, μαζί με άλλες κρατικές ενισχύσεις (όπως αυτές για την ανάπτυξη και την καινοτομία, την προστασία του περιβάλλοντος κλπ.) για την προώθηση των περιφερειακών επενδύσεων σε αυτές τις περιφέρειες.

7. υποστηρίζει τη **διαδικασία αύξησης της ευελιξίας των κανόνων**, την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε ήδη με τη δημοσίευση του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) ⁽³⁾, το άρθρο 13 του οποίου αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις.

8. τονίζει τη βούλησή της να αυξηθούν τα κατώτατα όρια των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με τον κανονισμό 2006/1998/ΕΚ, από 200 000 ευρώ σε 500 000 ευρώ για τρία φορολογικά έτη ⁽⁴⁾. Επίσης κρίνεται αναγκαίο να επανεξεταστούν κατ' αναλογία τα κατώτατα όρια στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας, μαζί με την αξία του καθαρού επιτοκίου υπερημερίας, το οποίο θεωρείται ως το χειρότερο σενάριο για τα καθεστώτα εγγυήσεων στην Ένωση.

9. τονίζει ότι θα ήταν αντιφατικό να συμπεριληφθούν στον υπολογισμό των ανωτάτων ορίων έντασης των περιφερειακών ενισχύσεων οι κρατικές ενισχύσεις για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ), οι οποίες θεωρούνται κατ' αρχήν συμβατές με τη Συνθήκη και μάλιστα επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία. ⁽⁵⁾ Αυτό θα μπορούσε να αποτρέψει τα κράτη μέλη από τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων υπέρ των ΥΓΟΣ. Ως εκ τούτου, ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο μη συμπερίληψης των κρατικών ενισχύσεων για τις ΥΓΟΣ στον υπολογισμό των ανωτάτων ορίων έντασης των περιφερειακών ενισχύσεων.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης (Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία), ΕΕ L 214 της 9.8.2008, σ. 3.

⁽⁴⁾ Κατώτατο όριο που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2006, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, ΕΕ L 379 της 28.12.2006, σ. 5.

⁽⁵⁾ Σε συμφωνία με την απόφαση της 20.12.2011 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 106 §2 της ΣΛΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

⁽¹⁾ COM(2012) 209 final.

⁽²⁾ Άρθρο 107 παράγραφος 3 εδάφια α) και γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι περιφερειακές ενισχύσεις στην υπηρεσία της συνοχής, της ανάπτυξης και της απασχόλησης

10. εκτιμά ότι, για να είναι καλύτερα στοχευμένες, οι κρατικές ενισχύσεις πρέπει να επιδιώκουν τους εξής τέσσερις συγκεκριμένους στόχους:

- να συντελούν στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων περιοχών·
- να αντισταθμίζουν τις ανεπάρκειες της αγοράς, χωρίς ωστόσο να στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό·
- να τονώνουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στις διάφορες περιοχές·
- να στηρίζουν τις επενδύσεις στις περιφέρειες που πλήττονται από την οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση·

11. διαπιστώνει ότι οι περιφερειακές ενισχύσεις, δεδομένου ότι απευθύνονται ειδικά στις μειονεκτούσες και απομονωμένες περιοχές, συμβάλλουν στην προώθηση μιας **αρμονικής και ισορροπημένης ανάπτυξης της επικράτειας** της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να αντιβαίνουν στους κανόνες του ανταγωνισμού·

12. φρονεί ότι ο μηχανισμός των περιφερειακών ενισχύσεων είναι καθοριστικός για την υλοποίηση των στόχων της **οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής**. Συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη περιφερειών που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες, καθώς παρέχει στις δημόσιες αρχές τη δυνατότητα να υποστηρίζουν επιχειρήσεις στις περιοχές αυτές, και διευκολύνει, συνεπώς, την εξισορρόπηση της κατανομής του πλούτου και των επενδύσεων μεταξύ των διαφόρων ευρωπαϊκών περιφερειών·

13. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει τη διαδικασία εκσυγχρονισμού των κρατικών ενισχύσεων σε μια πιο σφαιρική ευρωπαϊκή στρατηγική **ανάπτυξης, συνοχής και απασχόλησης**·

14. επιθυμεί επίσης να τονίσει σε αυτό το πλαίσιο πως οι περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συχνά καλούνται να ανταγωνιστούν τρίτες χώρες για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) και, κατά συνέπεια, θεωρεί πως στην αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις πρέπει να αναγνωρισθούν τα οφέλη που έχει η διευκόλυνση των ΑΞΕ για την οικονομία της ΕΕ και να διαμορφωθεί ο κατάλληλος διεθνής ανταγωνισμός για επενδύσεις·

15. τονίζει ότι είναι σημαντικό η μεταρρύθμιση των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις να συνδυαστεί με τους στόχους της **στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**. Επί του προκειμένου, η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει τη σημασία που αποδίδεται στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στα πλαίσια των θεματικών στόχων του κοινού στρατηγικού πλαισίου και εκτιμά ότι θα ήταν παράδοξο από τη μία πλευρά να περιορίζονται οι δυνατότητες δημόσιας παρέμβασης στις επιχειρήσεις και, από την άλλη, να παροτρύνονται οι ΟΤΑ να υποστηρίζουν προγράμματα ανάπτυξης των ιδίων αυτών επιχειρήσεων, μέσω της δράσης των Διαρθρωτικών Ταμείων·

16. απαιτεί, επομένως, **καλύτερο συντονισμό των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων με τις λοιπές ευρωπαϊκές πολιτικές**, ιδίως με την πολιτική συνοχής, αλλά και με τη βιομηχανική πολιτική, την πολιτική έρευνας και ανάπτυξης ή ακόμη την πολιτική για την εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή των Περιφερειών υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη, η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και,

κατ'επέκταση, η νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους στόχους της συνοχής στο σύνολο της επικράτειας της ΕΕ και να συμβάλλουν στην επίτευξή τους ⁽⁹⁾·

17. εκτιμά ότι ορισμένοι τομείς, όπως η **κοινωνική οικονομία και η οικονομία αλληλεγγύης**, λόγω της συμβολής τους στην οικονομική δραστηριότητα και στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού στις μειονεκτούσες περιοχές, θα πρέπει να τυγχάνουν διαφοροποιημένης αντιμετώπισης, ανεξάρτητα από την προβληματική των ζωνών, και να αποτελούν αντικείμενο ειδικής πλαισίωσης, δίδοντας συνέχεια στον οδηγό περί κοινωνικής καινοτομίας που αναμένεται να δημοσιεύσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή·

Ο ρόλος των ΟΤΑ σε θέματα περιφερειακών ενισχύσεων

18. επισημαίνει ότι οι Συνθήκες θεσπίζουν μεν την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε θέματα καθορισμού των κανόνων περί συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων, αλλά οι περιφερειακές ενισχύσεις, όπως δηλώνει και η ονομασία τους, συνιστούν **μηχανισμό στην υπηρεσία της ανάπτυξης των περιφερειών**. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ζήτησε διαβούλευση μαζί της παράλληλα με τη διανομή των πρώτων σχεδίων στα κράτη μέλη και εκτιμά ότι έχει καθοριστική σημασία για την ίδια να εκφράζει την άποψή της σχετικά με θέματα που έχουν τόσο σημαντικές συνέπειες για τις διάφορες περιοχές. Η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις συστάσεις και ανησυχίες που διατυπώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση κατά την κατάρτιση των μελλοντικών κατευθυντήριων γραμμών·

19. υπενθυμίζει, εξάλλου, ότι οι περισσότεροι ΟΤΑ διαθέτουν αρμοδιότητες σε θέματα οικονομικής ανάπτυξης μέσω οικονομικών πολιτικών και ανταποδοτικών εισφορών έναντι των επιχειρήσεων, είναι σε θέση να αξιολογήσουν την επίδραση των μέτρων που λαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, χάρη στη γνώση του τοπικού οικονομικού ιστού και στην εγγύητά τους με τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Δεδομένου ότι οι εν λόγω ΟΤΑ δεν διαθέτουν πολλά μέσα για να αμφισβητήσουν τις αποφάσεις που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε θέματα κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι θα έπρεπε να μεριμνά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συμμετοχή τους από τα αρχικά στάδια στη διαδικασία εκπόνησης των κανόνων περί περιφερειακών ενισχύσεων·

20. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δημόσια διαβούλευση που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 14 Ιανουαρίου 2013 για την προετοιμασία της αναθεώρησης των νέων κατευθυντήριων γραμμών κατά την περίοδο 2014-2020. Με αυτή τη δημόσια διαβούλευση θα καταστεί κυρίως δυνατή η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών έτσι ώστε οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων να ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες των εδαφών και των περιφερειών, πράγμα που σημαίνει ότι θα αυξηθεί η διαφάνειά τους και, κατά συνέπεια, θα βελτιωθεί η ασφάλεια δικαίου για τους συνεισφέροντες και τους δικαιούχους, καθώς και η τήρηση της αρχής της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης·

21. εκτιμά ότι πρέπει να εξευρεθεί ισορροπία ανάμεσα στον καθορισμό ευρωπαϊκών κανόνων περί ανταγωνισμού αναγκαίων για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην εκτίμηση της πραγματικής επίδρασης των ενισχύσεων που εφαρμόζονται σε υπο-εθνικό επίπεδο επί της εν λόγω εσωτερικής αγοράς·

⁽⁹⁾ Άρθρο 175 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

22. ακόμη, εφιστά την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια της κρίσης, πολλοί ΟΤΑ οργάνωσαν σχέδια ανάκαμψης ή θέσπισαν μηχανισμούς ενισχύσεων, που, για λόγους οικονομικής αποτελεσματικότητας, θα πρέπει να συντονιστούν με τις κρατικές ενισχύσεις που εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιδίως με τις περιφερειακές ενισχύσεις, ώστε να μην υπονομευθεί η σημασία τους·

23. ζητά οι κατευθυντήριες γραμμές για τις περιφερειακές ενισχύσεις να εφαρμόζονται στο κατάλληλο επίπεδο και εκτιμά ότι, για τη χάραξη και την προσαρμογή της κατανομής των περιφερειακών ενισχύσεων ανά ζώνες, θα είναι προς το συμφέρον του εθνικού επιπέδου να στηρίζεται σε μια εδαφική σύμπραξη όπου θα συμμετέχουν όλες οι υπο-εθνικές αρχές·

Οι κανόνες για την κατανομή των περιφερειακών ενισχύσεων ανά ζώνες

24. εκτιμά ότι οι περιφερειακές ενισχύσεις συνιστούν μηχανισμό που τίθεται στη διάθεση των κρατών προκειμένου να καταπολεμήσουν τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κρίσης υποστηρίζοντας την οικονομική δυναμική του εκάστοτε τόπου που αντιμετωπίζει δυσχέρειες· κατά συνέπεια, αντιτάσσεται σθεναρά στη μείωση των δυνατοτήτων δημόσιας παρέμβασης στις επιχειρήσεις των υφιστάμενου καθεστώτος, το οποίο αποτελεί σημαντικό παράγοντα κατά τόπους οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας·

25. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνυπολογίσει τις επιπτώσεις της κρίσης αυξάνοντας, αφενός, **τα ανώτατα όρια των ποσοστών για τις ενισχύσεις** και, αφετέρου, **το ποσοστό του πληθυσμού που καλύπτεται** από τις ενισχύσεις αυτές, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις στις οποίες είχε προβεί η ίδια η Επιτροπή στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 (45,5 % στη βάση της ΕΕ των 27, πρβ. υποσημείωση 15, 2006/C 54/08)·

26. δηλώνει ότι τάσσεται κατηγορηματικά υπέρ της διατήρησης μιας **ισορροπημένης κατανομής ανά ζώνες** των περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο 2014-2020, ώστε να αποτραπούν υπερβολικές ανισότητες μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικότερα δε μεταξύ των περιοχών που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) και εκείνων που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), προκειμένου να αποτραπούν τυχόν κίνδυνοι μετεγκαταστάσεων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

27. ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβλέψει έναν μεταβατικό μηχανισμό, με τη μορφή **«διχτού ασφαλείας»**, ούτως ώστε οι περιοχές οι οποίες ήταν επιλέξιμες κατά την προηγούμενη περίοδο για ενισχύσεις αυτού του είδους αλλά δεν θα ανταποκρίνονται πλέον στα κριτήρια των προσεχών κατευθυντήριων γραμμών, να μην αποκλεισθούν απότομα από την κατανομή ανά ζώνες·

επισημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να προβλέψει ειδικές διατάξεις στις κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις για τα κράτη μέλη της ΕΕ που αντιμετωπίζουν σοβαρή οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση και υποστηρίζονται από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ όλων των οικονομικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

28. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να επιτραπεί η συνεκτίμηση των περιφερειών που συνορεύουν με ζώνες καλυπτόμενες από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) στην κατηγορία των περιοχών που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ)·

29. διαπιστώνει ότι η κατανομή των περιφερειακών ενισχύσεων ανά ζώνες συνδέεται με τη διάκριση που πραγματοποιείται δυνάμει της πολιτικής για τη συνοχή μεταξύ των περιφερειών σύγκλισης (ΑΕγχΠ < 75 %) και των περιφερειών ανταγωνιστικότητας (ΑΕγχΠ > 75 %). Λαμβανομένων υπόψη των νέων προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πολιτική συνοχής, ιδίως δε της δημιουργίας της νέας κατηγορίας των **περιφερειών μετάβασης**, με ΑΕγχΠ μεταξύ 75 % και 90 %, η Επιτροπή των Περιφερειών ζητά να εναρμονιστεί η μεταρρύθμιση των περιφερειακών ενισχύσεων με τη δημιουργία της νέας αυτής κατηγορίας και προτείνει ένα απλουστευμένο σύστημα, σύμφωνα με το οποίο όλες οι περιφέρειες μετάβασης θα θεωρούνται ως ζώνες που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Η ΕτΠ εκφράζει τη λύπη της διότι στο σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που υποβλήθηκε στις 14 Ιανουαρίου 2013, μόνον οι περιφέρειες μετάβασης, εκτός των ζωνών που υπάγονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) θεωρούνται ως προεπιλεγμένες ζώνες που καλύπτονται από το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Καλεί συνεπώς την Επιτροπή να διορθώσει το σχέδιό της προκειμένου να υπάρχει συνέπεια με το σχέδιο γενικού κανονισμού για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και να εμποδιστεί κάθε ανισότητα μεταχείρισης μεταξύ των περιφερειών που ανήκουν στην ίδια κατηγορία και αντιμετωπίζουν παρόμοιες οικονομικές δυσκολίες·

30. εφιστά την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ιδιαίτερη κατάσταση που επικρατεί στις **εξόχως απόκεντρες περιφέρειες** – όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) – και τονίζει την ανάγκη πιο ευέλικτης προσέγγισης, προσαρμοσμένης στα χαρακτηριστικά τους. Η Επιτροπή των Περιφερειών φρονεί ότι οι περιφέρειες αυτές, λόγω της απόστασής τους από την εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εγγύτητάς τους με άλλες αγορές, πρέπει να συνεχίσουν να δύνανται να χορηγούν μη φθίνουσες και μη προσωρινές λειτουργικές ενισχύσεις στις επιχειρήσεις, και να δικαιούνται τα ίδια επίπεδα ενίσχυσης που τους χορηγούνται παραδοσιακά. Ως προς τις ενισχύσεις υπέρ των επενδύσεων, η ΕτΠ θεωρεί ότι πρέπει να παραμείνει αμετάβλητη η προμείωση των εξόχως απόκεντρων περιφερειών, δεδομένου του δομικού και μόνιμου χαρακτήρα της κατάστασής τους, η οποία είναι άλλωστε και ο λόγος ύπαρξης αυτής της προμείωσης·

31. συνιστά η Επιτροπή να εξετάσει επίσης τον κατάλογο των περιφερειών "με ειδικές διατάξεις" ο οποίος θα καταρτισθεί στο πλαίσιο του συμφωνημένου ΠΔΠ για τη διασφάλιση μεγαλύτερης συνέπειας μεταξύ των σχετικών διατάξεων της Πολιτικής για τη συνοχή και των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις·

32. διερωτάται κατά πόσον είναι **κατάλληλοι οι δείκτες** που επέλεξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατανομή των περιφερειακών ενισχύσεων ανά ζώνες (ΑΕγχΠ και ποσοστό ανεργίας) και προτείνει να διερευνηθούν και άλλες μέθοδοι έγκρισης και ελέγχου των ενισχύσεων αυτών. Οι ΟΤΑ θα πρέπει να κληθούν να συμμετάσχουν πλήρως στον σχετικό προβληματισμό. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει ήδη προτείνει διάφορες ιδέες στη γνωμοδότησή της «Μέτρηση της προόδου πέρα από το ΑΕγχΠ»·

33. ειδικότερα, προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη μεταξύ των κριτηρίων κατανομής ανά ζώνες **τα φυσικά, γεωγραφικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα** ορισμένων περιφερειών:

- των αγροτικών περιοχών·
- των περιοχών υπό βιομηχανική μετάβαση·
- των περιοχών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά, γεωγραφικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, όπως είναι:
  - οι αραιοκατοικημένες και εξαιρετικά αραιοκατοικημένες περιοχές, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 111 σημείο 4 της τροποποιημένης πρότασης κανονισμού για τα Ταμεία του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου·
  - οι νησιωτικές περιοχές·
  - οι διασυνοριακές περιοχές·
  - οι ορεινές περιοχές·
- των περιοχών που αντιμετωπίζουν δημογραφικό χάσμα εξαιτίας της μετανάστευσης της νέας γενιάς και της γενικής γήρανσης του πληθυσμού τους, γεγονός που περιορίζει τις δυνατότητες ανάπτυξης των εν λόγω περιφερειών·

34. παρατηρεί ότι οι προϋποθέσεις κατανομής ανά ζώνες των περιφερειακών ενισχύσεων, δηλ. ο ελάχιστος πληθυσμός και η γεωγραφική συνέχεια των ζωνών, είναι ακατάλληλες για τις αγροτικές περιοχές. Οι περιοχές αυτές δεν επωφελούνται από την ειδική αντιμετώπιση για τις αραιοκατοικημένες ζώνες, χωρίς ωστόσο να ανταποκρίνονται στα κριτήρια επιπέδου πληθυσμού όπως αυτά διατυπώνονται στα νομικά κείμενα. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητά να αυξηθεί η ευελιξία των εν λόγω προϋποθέσεων, ώστε να ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε με τον καθορισμό καταλληλότερων κατώτατων ορίων πληθυσμού είτε με την εναλλακτική εφαρμογή των δύο κριτηρίων·

35. επιθυμεί να προχωρήσει περαιτέρω και ζητά τα κριτήρια κατανομής των περιφερειακών ενισχύσεων ανά ζώνες να αποτελέσουν αντικείμενο νέου προβληματισμού, ώστε να ληφθεί υπόψη μια πιο περιφερειακή προσέγγιση, που θα επέτρεπε την καλύτερη στόχευση των κατά τόπους ιδιαιτεροτήτων·

Συστάσεις για την εκπόνηση των προσεχών κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις μέσα σε μια συγκυρία κρίσης

36. λαμβάνοντας υπόψη τα διάφορα στοιχεία που προαναφέρονται, ειδικότερα δε τη συγκυρία της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, εκτιμά ότι ο μηχανισμός των περιφερειακών ενισχύσεων καθίσταται περισσότερο αναγκαίος παρά ποτέ, χάρη στη θετική του επίδραση επί της οικονομικής δραστηριότητας και της δημιουργίας απασχόλησης. Εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Επιτροπής να προβλέψει μία ενδιάμεση επανεξέταση των περιφερειακών χαρτών το 2016·

37. παρατηρεί ότι, σύμφωνα με την σημερινή του διατύπωση, το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης αναφέρεται στις περιοχές «στις οποίες επικρατεί **σοβαρή υποαπασχόληση**». Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει το κριτήριο του ποσοστού ανεργίας να λαμβάνεται επίσης υπόψη κατά τον προσδιορισμό των περιοχών που καλύπτονται από το άρθρο αυτό, επιπλέον του κριτηρίου του ΑΕγχΠ, δεδομένης της υποβάθμισης της κατάστασης της απασχόλησης σε πολλά κράτη μέλη·

38. φρονεί ότι η μέθοδος κατανομής των ζωνών γ) πρέπει να γίνεται με αναφορά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο για τον υπολογισμό των κριτηρίων σύγκρισης του ΑΕγχΠ και του ποσοστού ανεργίας. Τούτο αντικατοπτρίζει καλύτερα τις διαφορές ανάπτυξης μεταξύ των κρατών μελών και, συνεπώς, στοχεύει στις πιο ευάλωτες περιοχές χωρών με υψηλά ποσοστά ανεργίας και χαμηλότερο ΑΕγχΠ·

39. εκτιμά ότι οι νέοι περιορισμοί που θεσπίζονται στις ζώνες που υπάγονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), για τις **ενοχούσεις προς τις μεγάλες επιχειρήσεις, νοούμενες υπό την κοινοτική έννοια**, δεν είναι δικαιολογημένοι, ακόμη λιγότερο μάλιστα σε περίοδο οικονομικής κρίσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι στην κατηγορία αυτή δεν υπάγονται μόνον οι μεγάλες επιχειρήσεις με διεθνή κεφάλαια και παγκόσμιες αγορές, αλλά και ένας σημαντικός αριθμός τοπικών και οικογενειακών επιχειρήσεων, των οποίων οι ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό τις οδηγεί να ξεπερνούν το κρίσιμο όριο των 250 μισθωτών. Υπάγονται, επίσης, μικρές επιχειρήσεις με καθαρά τοπική παρουσία, οι οποίες, βάσει των ευρωπαϊκών κανόνων περί ενοποίησης⁽⁷⁾, ενδέχεται να υπερβούν τα όρια της μεγάλης επιχείρησης. Με την κατάργηση κάθε δυνατότητας ενίσχυσής τους, στις ζώνες που υπάγονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αφήνει να αιωρείται μια απειλή κατά της απασχόλησης και της οικονομικής δραστηριότητας στις περιοχές με τις μεγαλύτερες δυσχέρειες, που δύσκολα μπορούν να συγκρατήσουν τέτοιες επιχειρήσεις στο έδαφός τους·

40. εξάλλου, τονίζει τους **κινδύνους μετεγκατάστασης**, τόσο εντός όσο και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που απειλούν ορισμένες περιοχές, λόγω της απαγόρευσης χορήγησης ενισχύσεων στις μεγάλες επιχειρήσεις. Εάν μειωθούν το επίπεδο ή το ποσοστό των ενισχύσεων, οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να αποφασίσουν να αποχωρήσουν από τις ζώνες του άρθρου 107 άρθρο 3 στοιχείο γ) για να εγκατασταθούν σε ζώνες του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) ή σε κράτη μη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

41. επικροτεί τη ρήτρα διασφάλισης που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο σχέδιό της, της 14ης Ιανουαρίου 2013, που συνίσταται στην υποχρέωση των μεγάλων επιχειρήσεων να διατηρούν για περίοδο 5 ετών τις επενδύσεις και τις θέσεις εργασίας που έχουν δημιουργηθεί στις περιφέρειες στις οποίες παρέχεται η βοήθεια και για 3 έτη στην περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων·

42. προτείνει να προστεθεί μια διάταξη της πλήρους ανάκτησης των ενισχύσεων κατά το πρότυπο του άρθρου 57 του υφιστάμενου γενικού κανονισμού για τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Η ανάκτηση αυτή θα εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια των πέντε ετών μετά τη χορήγηση των ενισχύσεων αυτών, όταν θίγονται η φύση ή οι όροι εκτέλεσης

⁽⁷⁾ Άρθρο 3 του Παραρτήματος Ι του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (βλ. υποσημείωση 3).

του συγχρηματοδοτούμενου έργου, η πράξη παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε επιχείρηση ή δημόσιο φορέα, επέρχεται αλλαγή στη φύση της κυριότητας στοιχείου υποδομής ή παύει μια παραγωγική δραστηριότητα.

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι επιχειρήσεις που είναι ή έχουν αποτελέσει αντικείμενο μιας διαδικασίας ανάκτησης μετά τη μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εντός κράτους μέλους ή σε άλλο κράτος μέλος δεν λαμβάνουν συνεισφορά από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

43. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εισαγάγει έναν μηχανισμό που να λαμβάνει υπόψη εκ των προτέρων τις αρνητικές εξωγενείς επιδράσεις των περιφερειακών ενισχύσεων όσον αφορά τη σημαντική απώλεια θέσεων εργασίας σε εγκαταστάσεις εντός της ΕΕ, όχι μόνο στο πλαίσιο της συγκριτικής αξιολόγησης που κοινοποιεί η Επιτροπή και την οποία σήμερα επιφυλάσσει μόνο για τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια (2009 / C 223/02, σ. 54), αλλά και στο πλαίσιο του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία·

44. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να **διευρύνει το ισχύον όριο για τον καθορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)**, ώστε να διατηρηθεί ο μηχανισμός των περιφερειακών ενισχύσεων υπέρ επιχειρήσεων που συμβάλλουν τα μέγιστα στη δημιουργία ανάπτυξης και απασχόλησης στις ενδιαφερόμενες περιοχές και να προωθηθεί η συγκρότηση ενός ισχυρού και δομημένου ευρωπαϊκού επιχειρηματικού ιστού, προσηλωμένου στην εκάστοτε περιοχή και μη επιδεχόμενου μετεγκατάστασης, ο οποίος θα ήταν ο καταλληλότερος για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της διεθνοποίησης, που αποτελούν στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·

45. ζητά από την Επιτροπή, όπως το έχει ήδη εγκρίνει για τις βιομηχανίες γεωργικών προϊόντων διατροφής, τη σύσταση μιας **νέας ενδιάμεσης κατηγορίας επιχειρήσεων**, ανάμεσα στις ΜΜΕ και τις μεγάλες επιχειρήσεις, με προσωπικό κυμαινόμενο μεταξύ 250 και 750 μισθωτών και με κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκατομμυρίων EUR, ώστε να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών ΜΜΕ. Ομοίως, η Επιτροπή των Περιφερειών απευθύνει έκκληση για τη δρομολόγηση ενός προβληματισμού σχετικά με τον συνυπολογισμό των **επιχειρήσεων ενδιάμεσου μεγέθους** που προήλθαν από ΜΜΕ ανάπτυξης, με προσωπικό κυμαινόμενο μεταξύ 250 και 5 000 εργαζομένων. Προτείνει τα δύο αυτά είδη επιχειρήσεων να δικαιούνται στήριξης βάσει κατάλληλων συντελεστών, ανώτερων απ' ό,τι των μεγάλων επιχειρήσεων και κατώτερων απ' ό,τι των ΜΜΕ·

46. παρατηρεί ότι, για να λαμβάνεται υπόψη η καθοριστική πτυχή του τόπου κατά τη χορήγηση των περιφερειακών ενισχύσεων, οι κανόνες περί ενοποίησης ⁽⁸⁾ δεν θα πρέπει να ισχύουν στις περιοχές που είναι επιλέξιμες για τέτοιου είδους ενισχύσεις. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεωρούνται ως **ανεξάρτητες επιχειρήσεις**, εξαιρουμένων των περιπτώσεων των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων·

47. παρατηρεί ότι τα ποσοστά ενίσχυσης που προτείνονται για τις ζώνες περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο 2014-2020

πλησιάζουν τα ισχύοντα ποσοστά ενίσχυσης των ΜΜΕ που προβλέπονται από τον ΓΚΑΚ ⁽⁹⁾, με κίνδυνο να ακυρωθεί η ιδιαιτερότητα των περιφερειακών ενισχύσεων. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητά, επομένως, τα ποσοστά ενίσχυσης να διατηρηθούν τουλάχιστον στα επίπεδα που προβλέπονταν από τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 και πιστεύει μάλιστα ότι, σε περίοδο οικονομικής κρίσης, τα ποσοστά αυτά θα έπρεπε να αυξηθούν·

48. εκτιμά ότι θα πρέπει να προβλεφθεί ένα αυξημένο ποσοστό, ώστε να ευνοηθεί η στήριξη των επενδύσεων και της απασχόλησης στην νέα κατηγορία των περιφερειών μετάβασης, λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης οικονομικής απόκλισης που τις χαρακτηρίζει·

49. επισημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που βρίσκονται σε περιοχές επιλέξιμες για περιφερειακή ενίσχυση δεν μπορούν να λάβουν στήριξη παρά μόνο για τμήμα της επένδυσης που επέτυχαν ή των θέσεων εργασίας που δημιούργησαν, το οποίο αντιστοιχεί σε αύξηση δραστηριότητας της επιχείρησης για την προώθηση της οικονομικής δυναμικής του τόπου. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να καταστούν επιλέξιμες, βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις, **οι εξαγορές και ο εκσυγχρονισμός των μέσων παραγωγής**, που συναντώνται πιο συχνά σε περίοδο κρίσης·

50. αντιτάσσεται στην θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για την απόδειξη της ικανότητας της ενίσχυσης να λειτουργήσει ως κίνητρο, όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγούνται για σχέδια επένδυσης, ανεξάρτητα από το ύψος τους ή από το μέγεθος της επιχείρησης που τα πραγματοποιεί. Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι στο πλαίσιο των κανόνων για τις περιφερειακές ενισχύσεις **η ικανότητα της ενίσχυσης να λειτουργεί ως κίνητρο** απορρέει από την δυσχερή κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι διάφορες επιδοτούμενες περιοχές στις οποίες δεν θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν επενδύσεις χωρίς τις ενισχύσεις·

51. υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να καταστούν επιλέξιμες οι ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις του ναυπηγικού τομέα δεδομένου ότι η κατάστασή του δεν δικαιολογεί πλέον την εξαίρεση που είχε αποφασιστεί όταν ο κλάδος αυτός αντιμετώπιζε κρίση πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας. Αντίθετως, η ΕΤΠ διαφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής να κρίνει ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά τις περιφερειακές ενισχύσεις στους κλάδους της σιδηρουργίας και των συνθετικών ινών. Η ΕΤΠ επιμένει στο γεγονός ότι η κατάστασή τους δεν δικαιολογεί πλέον την εξαίρεση που είχε αποφασισθεί σε περίοδο όπου οι κλάδοι αυτοί διέρχονταν σοβαρή κρίση πλεονάζουσας ικανότητας·

52. συνιστά να συσταθεί ένας **πιο ευέλικτος μηχανισμός, με δυνατότητες ταχείας προσαρμογής στις οικονομικές μεταβολές**, αντί της απλής αναθεώρησης που πραγματοποιείται επί του παρόντος ανά πεπταετία και δεν προσφέρει δυνατότητες αντιμετώπισης απρόβλεπτων καταστάσεων κρίσης που ενδέχεται να αποβούν δραματικές για τον οικονομικό ιστό μιας περιοχής. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει, για παράδειγμα, να **συσταθεί ένα απόθεμα εργατικού δυναμικού σε περιφερειακό επίπεδο**, το οποίο θα επανεκχωρείται σε συνάρτηση με τις οικονομικές μεταβολές και σε συντονισμό με τις υπο-περιφερειακές αρχές·

⁽⁸⁾ Παράρτημα I του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (βλ. υποσημείωση 3).

⁽⁹⁾ Άρθρο 15 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (βλ. υποσημείωση 3).

53. προτείνει να διεξαχθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου σφαιρική αξιολόγηση του μηχανισμού των περιφερειακών ενισχύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να εξακριβωθεί ότι δεν θα οδηγεί σε απροσδόκητες ευεργετικές συνέπειες ή μετεγκαταστάσεις στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή, θα μπορούσαν να προβλεφθούν διοικητικές κυρώσεις όπως η επιστροφή των ενισχύσεων.

Βρυξέλλες, 1 Φεβρουαρίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
